

Pleegzorgers:  
opvoedingsverantwoordelijken  
en instemming  
in de Integrale Jeugdhulp

1 december 2017

Europese aanbeveling (87)6 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa 'on foster families'

- 1) de lidstaten dienen een stelsel van toezicht op de pleeggezinnen te organiseren teneinde te verzekeren dat zij de nodige morele en materiële steun kunnen verlenen met het oog op een goede ontwikkeling van het pleegkind;
- 2) in dagelijkse en dringende aangelegenheden moeten pleegouders in naam van de wettelijke vertegenwoordigers van het pleegkind het ouderlijk gezag kunnen uitoefenen;

- 3) pleegouders moeten hun mening kunnen laten kennen voor belangrijke beslissingen betreffende de persoon van het pleegkind;
- 4) wanneer een kind echt geïntegreerd is in een pleeggezin, moeten de pleegouders kunnen vragen bepaalde aspecten van het ouderlijk gezag uit te oefenen, hierin begrepen de wettelijke vertegenwoordiging;
- 5) alvorens er beslissingen worden genomen mbt beëindiging van de pleegzorg, moeten pleegouders de mogelijkheid hebben hun standpunt te laten horen. Ook het kind dat over voldoende maturiteit beschikt, dient te worden gehoord.

Bij beslissingen dient het belang van het kind te primeren.

## Decreet Pleegzorg: definities

- **Pleegzorg:** zorg waarbij een pleegzorger vrijwillig, onder begeleiding van een dienst voor pleegzorg en tegen een kostenvergoeding, een of meerdere pleegkinderen en/of pleeggasten opvangt
- **Pleegzorger:** een meerderjarige natuurlijke persoon die een of meer pleegkinderen en/of pleeggasten in het eigen gezin opvangt
- **Pleeggezin:** het gezin van de pleegzorger

## Decreet IJH: definities

- **Opvoedingsverantwoordelijken:** andere natuurlijke personen dan de ouders die de minderjarige op duurzame wijze in feite onder hun bewaring hebben of bij wie de minderjarige geplaatst is door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid
- **Ouders:** de natuurlijke personen die titularis zijn van het ouderlijk gezag, of, bij ontstentenis van die personen, de wettelijke vertegenwoordigers
- **Jeugdhulpaanbieder:** een natuurlijke persoon of een voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt, in de vorm van rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening of niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening of beide, als vermeld in artikel 3, en het ondersteuningscentrum

## Burgerlijk wetboek: statuut pleegzorgers

Bij een 'plaatsing': Perspectiefzoekend of perspectiefbiedend, vrijwillige of gerechtelijke JH, krijgen pleegouders bepaalde aspecten van ouderlijk gezag

*Verblijfsrecht (gekoppeld aan 'afgifterecht')*

*Dagelijkse beslissingen nemen – belangrijke in noodsituaties/in overleg*

*Beslissen over aspecten die ouders delegeerden en rechter homologeerde*

*Beslissen over aspecten die rechter gedwongen delegeerde*

*Toegang tot (burgerlijke) rechter in het belang van het kind*

*Contactrecht na einde plaatsing + 1 jaar*

*Niet: staat van de persoon*

- Vaccinaties (Kind en Gezin, pediater, CLB)
- Orthodontie ;
- Contraceptie
- Kleine ingrepen – daghospitalisatie – operaties onder algemene verdoving
- Therapie: logo, kiné, psychologische of psychiatrische begeleiding, ...
- Medische vragenlijsten over het kind invullen en ondertekenen
- Haartooi, piercings, tattoo

- Schoolkeuze
- Schoolnet kiezen
- Studiekeuze: studierichting
- Keuze levensbeschouwelijke vakken
- Schoolreizen met overnachting in binnen en/of buitenland (wie ondertekent toelating), evt ook buiten schooluren (vakanties)



- Doopsel, eerste communie, vormsel, lentefeest, andere religie: wie organiseert?
- Leef- en eetgewoonten verbonden aan religie
- Symbolen, kledij met levensbeschouwelijke betekenis
- Fysieke merktekens met levensbeschouwelijke betekenis

- Lidmaatschap jeugdvereniging
- Sportvereniging
- Logeren: bij wie zal men af en toe logeren? Vaste babysit waarbij het kind regelmatig zal logeren?
- Buitenland met pleeggezin
- Buitenland met ....
- Aanvragen van paspoort en visa
- Geven van toelating tot reizen

- Ouders – andere familieleden: frequentie, locatie, vervoer
- Inspraak kind: uitbouw eigen sociaal leven in het pleeggezin?
- Vrienden en intieme relaties
- Niet aangewezen contacten met bepaalde personen? (vs recht op bezoek minderjarige DRM)

- Pleegzorgers oefenen OG samen uit, vermoeden van instemming tov elkaar als ze alleen optreden
- Bij verschil van mening: familierechtbank mogelijk
- Zoveel mogelijk de door de ouders of de voogd gekozen beginselen naleven zoals vastgelegd in regels of overeenkomst

- De ouders of de voogd behouden het recht om toezicht uit te oefenen op de opvoeding van het kind, kunnen bij de pleegzorgers of bij derden alle nuttige informatie inwinnen en zich in het belang van het kind tot de familierechtbank wenden.
- Ze behouden het recht op persoonlijk contact met het kind. Dit kan enkel om bijzonder ernstige redenen worden geweigerd.

- Met uitzondering van de gerechtelijke jeugdhulpverlening kan de jeugdhulpverlening alleen worden verleend met instemming van de personen tot wie ze zich richt. De jeugdhulp berust op een vrijwillige medewerking van de betrokken personen. Ze worden maximaal betrokken bij de jeugdhulpverlening. De jeugdhulpverlening kan alleen uitgevoerd worden met :
  - 1° de instemming van de ouders van de minderjarige en, in voorkomend geval, van zijn opvoedingsverantwoordelijken;
  - 2° de instemming van de min-twaalfjarige, rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit, als blijkt dat de min-twaalfjarige tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, of de instemming van de minderjarige die twaalf jaar of ouder is, of nadat de minderjarige werd gehoord als die jonger is dan twaalf jaar.
- In het belang van de minderjarige kan er van de noodzakelijke instemming, vermeld in het vijfde lid, worden afgeweken, wanneer die instemming omwille van omstandigheden niet onmiddellijk kan worden verleend en in afwachting dat ze wordt verleend, of wanneer die instemming omwille van omstandigheden niet uitdrukkelijk kan worden verleend. In die gevallen is afwijking mogelijk op voorwaarde dat :
  - 1° de afwijking genotuleerd wordt;
  - 2° de afwijking gemotiveerd wordt;
  - 3° er in de motivatie wordt verwezen naar het belang van de minderjarige waarbij duidelijk wordt omschreven over welk belang van de minderjarige het gaat;
  - 4° er in de motivatie wordt aangetoond dat het mogelijke werd gedaan om de werkelijke instemming te verkrijgen.

- **Opvoedingsverantwoordelijken** zijn natuurlijke personen die de minderjarige op duurzame wijze in feite onder hun bewaring hebben of bij wie de minderjarige geplaatst is vanuit de vrijwillige of de gerechtelijke hulpverlening. Het kan gaan over de grootouders, de stiefouder, familieleden van één van de ouders of om het even welke derde die de minderjarige feitelijk opvoedt.

Indien de hulpverlening zich ook tot hen richt bv. contextbegeleiding in het nieuwe gezin van het kind, ... zullen ook zij hun instemming met de hulpverlening moeten geven.

Wanneer een minderjarige geen ouders/wettelijk vertegenwoordiger heeft die hun instemming kunnen geven met de jeugdhulp, is het mogelijk dat (tijdelijk) de instemming van een opvoedingsverantwoordelijke volstaat om toch jeugdhulpverlening te kunnen bieden aan de minderjarige.

Voorbeeld : minderjarige die verblijft bij zijn tante – geen voogd aangesteld

- Definitie pleegzorg: zorg waarbij een pleegzorger vrijwillig, onder begeleiding van een dienst voor pleegzorg en tegen een kostenvergoeding, een of meerdere pleegkinderen en/of pleeggasten opvangt
- De pleegzorger wordt (net als de ouder) begeleid door de dienst: dubbele positie van vrijwilliger-jeugdhulpaanbieder en opvoedingsverantwoordelijke
- Pleegouder kan (gewone) voogd zijn
- Pleegzorger met gedelegeerde ouderlijke bevoegdheden: ook de instemming met de jeugdhulp... ! Ifv belang van het kind. (niet voorzien bij ouderlijke toestemming)



- Niet voorzien op A-doc. Positie van de toegangspoort?
- Wat als de pleegzorger niet meer bereid is om in te staan voor de opvang van het pleegkind?
- Gemandateerde voorziening?
- Dwang tov de pleegzorger?

Cfr discussie opname- en begeleidingsplicht voorzieningen

- Hoe? Informatie aan kind geven – betrekken bij overleg – horen als betrokken partij – participatief proces
- Voorbeeld plusouder die in strijd gaat – schijnerkenning - vechtscheiding
- Rol van de vertrouwenspersoon? Wat bij jonge kinderen en vermoeden van belangenconflict met ouder of opvoedingsverantwoordelijke?
- Loyaliteitsconflict bij het kind? Of zelfbeschikking voor het kind?
- Bemiddeling inzetten?

## Wil je meer informatie?

Bekijk het thema *pleegzorg* op [www.kennisplein.be](http://www.kennisplein.be) en lees over pleegzorg op [www.pleegzorgvlaanderen.be](http://www.pleegzorgvlaanderen.be)

Op de hoogte blijven : [nieuwsbrief kennisplein](#) op maat

Juridische **helpdesk en informatie** op [www.jeugdrecht.be](http://www.jeugdrecht.be)

# SAM

## steunpunt Mens en Samenleving

Op 1/1/2018 worden wij SAM, steunpunt Mens en Samenleving.

Samen met Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, Vlaams Centrum Schuldenlast, Steunpunt Expertisenetwerken en Samenlevingsopbouw Vlaanderen zetten wij ons verder in voor een sociale, rechtvaardige en duurzame samenleving.

Meer info op [www.samvzw.be](http://www.samvzw.be)